

MARÍA

Lacunza

María Lacunza Ezcurra

La integritat professional com a bandera

Pamplona, 1900 - València, 1984

María Lacunza inicià Dret a Saragossa i continuà els seus estudis universitaris Madrid (on s'allotjà a la Residencia de Señoritas dirigida per María de Maeztu). En ambdues facultats fou l'única alumna a les aules.

Esdevingué una de les primeres dones col·legiades com a lletrada a Espanya, es va erigir en una de les escasses juristes que actuà davant dels tribunals amb anterioritat a la instauració de la Segona República i fou la primera admesa en dos col·legis d'advocats (l'any 1927: Pamplona i Sant Sebastià).

El 1931 abandonà l'advocacia i es traslladà a Madrid. El 1932 adquirí la condició de funcionària en l'Administració de l'Estat (concretament, al Ministeri d'Agricultura, Indústria i Comerç). Al poc temps fou nomenada membre de la Comissió d'Estudi encarregada de la reforma agrària que es pretenia dur a terme i, per això, viatjà a diferents països del nostre entorn. Aquest fet és una mostra d'un altre àmbit on María Lacunza fou innovadora, ja que en aquella època resultava poc freqüent que les dones (juristes) viatgessin fora d'Espanya per raons professionals.

Després de l'esclat de la Guerra Civil el 1936, les autoritats acordaren deixar-la en situació de cessant, com a conseqüència de la desconfiança que en el govern republicà generava que una funcionària no estigués afiliada a cap partit (d'esqueres) ni tingués projecció pública; posteriorment fou cridada per a reincorporar-se a la ciutat de València, on quedà una mica postergada amb tasques secundàries i menors.

Una vegada finalitzada la Guerra, el fet d'haver actuat com a servidora pública sota la Segona República provocà l'obertura en la seva contra d'un expedient de depuració (1940), a pesar que María Lacunza havia actuat sempre a partir de criteris estrictament

professionals. El tenor literal de la resolució amb què es va posa fi a l'expedient fou el següent: "...este Ministerio ha dispuesto que la referida funcionaria sea admitida al servicio del Estado con las sanciones de inhabilitación para el desempeño de puestos de mando o de confianza, traslado forzoso con prohibición de solicitar cargos vacantes durante un periodo de dos años y postergación de dos años". Uns dies més tard se li va comunicar que la seva nova ubicació professional era Sevilla.

María Lacunza no s'incorporà a la nova destinació (forçosa) i preferí continuar a València amb el seu marit i fill. Abandonà d'aquesta forma la seva activitat professional, la qual cosa no va ser obstacle per a un reconeixement general de la seva integritat i independència.

Arantza Libano Beristain
Professora agregada de Dret Processal
Universitat Autònoma de Barcelona

Referències:

- Causapé Gracia, Belén (2018). Las primeras alumnas de la Facultad de Derecho de Zaragoza, 1915-1931. *Filanderas, Revista Interdisciplinar de Estudios Feministas*, 3, 7-24: https://doi.org/10.26754/ojs_filanderas/fil.201833241
- Garbayo Erviti, Luis (2018). *Un momento en la luz (Vida, contexto y circunstancia de María Lacunza)*. Mutilva: Ken.
- Martinena, Juan José (2005). La primera mujer abogado de Navarra, *Diario de Navarra*, 6 de noviembre de 2005, 63.
- Martinena, Juan José (2005). Acosada por la República, depurada por el franquismo, *Diario de Navarra*, 20 de noviembre de 2005, 64.
- Yanes Pérez, Santiago José (2015). *Estudio histórico-jurídico del acceso de la mujer a la abogacía*. Tesis doctoral. Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, 230-234.

Citació suggerida:

Libano Beristain, Arantza (2022). María Lacunza Ezcurra. *Dones juristes pioneres: record i memòria* [Recurs electrònic], Universitat Autònoma de Barcelona, novembre 2022. En: <https://ddd.uab.cat/record/268731>

Aquesta nota biogràfica pertany al projecte *Dones juristes pioneres: record i memòria*, novembre 2022, dut a terme en el marc d'un projecte d'innovació i de millora de la qualitat docent de la UAB 2021. Investigadora principal: María Jesús García Morales. Núm. ajut GI515402.

